

Post- och telestyrelsen

Endast som e-post till
prisreglering@pts.se, pts@pts.se

Stockholm 2017-10-20

Svar på samråd avseende kalkylmodell för det fasta nätet

Com Hem AB har getts möjlighet att lämna synpunkter på PTS:s förslag till ny kalkylmodell för det fasta nätet samt relaterade dokument. Med anledning av detta anför Com Hem följande synpunkter.

1 Sammanfattning

Com Hem anser att den modell som PTS tagit fram och som nu är föremål för konsultation, är mycket ambitiös och bygger på betydligt robustare data än tidigare modeller. Det är positivt att PTS haft denna höga ambitionsnivå, och Com Hem har inga invändningar mot metodiken som används. Nedsidan av detta är att modellen blivit stor och komplex, men Com Hem anser att fördelarna klart överväger. Com Hem noterar också med tillfredsställelse att PTS varit lyhörda för de kommentarer som inkommit rörande MRD och genomfört flera viktiga ändringar som resultat av detta.

Omfattningen av denna konsultation medför att Com Hems kommentarer koncentreras till några punkter som vi anser är av särskild vikt.

- Com Hem uppmanar PTS att uppdatera modelldokumentationen, så att den på ett tydligt och lättbegripligt sätt vägleder läsaren/nyttjaren i modellens funktion och hur den används och hur användaren kan uppdatera modellen.
- Com Hem uppmanar PTS att kontrollera modellen med avseende på avsedd funktion. Det gäller t.ex. beräkning av längd och kostnad för vertical trenching (väg-till-hus som Com Hem har uppfattat det). Det gäller vidare att modellen justeras på ett korrekt sätt när man beräknar kopparpriserna, bl.a. med avseende på felfrekvens, marknadsandelar, m.m. Det gäller vidare övergripande kontroll av att beräkningar i modellen är korrekta och följer de riktlinjer som fastställs i MRD.
- Återanvändning av vissa resurser är en viktig egenskap i modellen som följer av Kommissionens rekommendation 2013/446/EU om icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder. Den ansats som finns i modellen är inte fullständig. Com Hem menar att PTS bör förbättra precisionen i beräkningarna och Com Hem kommer med konkreta förslag i kommentar nedan.

- Com Hem anser att HEO:s beräknade marknadsandel är underskattad i tätort på grund av den omfattande villabebyggelsen i dessa områden.
- Com Hem motsätter sig det ändrade sättet att beräkna kreditriskpremien för WACC och uppmanar PTS att återgå till tidigare sätt.
- Slutligen anser Com Hem att PTS borde ta tillfället i akt att förbereda modellen för användning även i kommande regulatoriska miljö. Det bör vara möjligt att med relativt enkla medel få modellen att beräkna kostnader för alla tjänster som kan komma att bli reglerade på marknad 3a och 3b.

Punkterna utvecklas vidare nedan

2 Generella synpunkter

Com Hem menar att modellen först och främst måste kunna beräkna kostnader för alla nu reglerade tjänster, vare sig de är prisreglerade eller inte. Det innebär att PTS bör uppdatera texten i MRD och modellen och inkludera kostnadsberäkningar för VULA (koppar) och LLU delad ledning (koppar).

Com Hem anser vidare att det är en brist att modellen inte redan nu modellerar kostnader för samtliga de tjänster oms kan komma att regleras redan under 2018. Framför allt saknas beräkning av kostnad för Lokalt virtuellt tillträde (VULA) och för centralt bitströmstillträde.

3 MRD

I detta avsnitt lämnar Com Hem synpunkter på dokumentet MRD. Com hem har noterat PTS kommentarer på de synpunkter som lämnats i föregående remissomgång och de ändringar som kommentarerna lett till.

Kommentarerna nedan på föreliggande MRD lämnas princip för princip där Com Hem har funnit det nödvändigt.

Princip 6 I texten i avsnitt 3 saknas *Lokalt Virtuellt tillträde VULA* bland de tjänster som ska modelleras. Com Hem menar att VULA måste finnas med bland modellerade tjänster då tillträdet dels redan är reglerat (koppar) och dels kan VULA över fiber komma att bli reglerad i nästa skyldighetsbeslut. Vidare ska *koppar LLU Delad ledning* också ingå av samma anledning. Dessutom verkar modellen faktiskt beräkna dessa kostnader.

Princip 7 Punkt-till-punkt och FTTH är inte samma sak. Med Punkt-till-punkt avses normalt en kundhyrd förbindelse mellan två NTP:er, vilket inte är det som avses här. Skanova har till och med en särskild produkt som kallas Koppar punkt till punkt. Uttrycket är i MRD förvillande och leder till begreppsförvirring och bör tas bort överallt där det förekommer och ersättas med FTTH, som är väl definierat.

Princip 8 Det räcker inte med att ansätta andra priser på utrustningen för att korrekt beräkna kopparpriset. Andra egenskaper kommer till, som att felfrekvensen är annorlunda liksom kostnaderna för att reparera fel i nätet. Även den marknadsandel för HEO som beräknas i modellen (Andel homes connected) blir fel. Com Hem ifrågasätter om den inte för ett rent kopparnät ska vara 100 % (se också nedan).

Princip 19 HEO's marknadsandel av accessnätet totalt sett är underskattad. När det gäller 100 % marknadsandel på landsbygd är det en korrekt ansats. Samma sak gäller även villaområden i storstadsbebyggelse. Villaområden i t.ex. storstädernas förorter är ofta lika glesbebyggda som i landsbygden och där kommer inte parallell infrastruktur att byggas. Typexempel här är Danderyd, Täby, Djursholm, Nacka m.fl. förortsområden.

Vid beräkning av kopparpriset föreslår COM Hem att marknadsandelen i accessnätet bör vara 100 % nationellt.

Princip 38 Återanvändning av befintlig kanalisation i Accessnätet
Se nedan under avsnitt 6.1

4 WACC

Com Hem anser att PTS ska återgå till samma beräkningsmetodik för kreditriskpremien som använts i tidigare kalkylmodeller. Det sätt som nu använts tenderar att övervärdera kreditrisken, eller göra beräkningen mer osäker.

WACC bör beräknas för den månad modellen tas i bruk. Därefter ska WACC uppräknas varje år med t.ex. ny riskfri ränta. Det innebär att den riskfria räntan bör vara c:a 1,35 % när modellen startar (mars 2018), och WACC därmed 6,2 %.

5 Modelldokumentation

Com Hem anser att modelldokumentationen kan bli klarare. Det saknas en klar redovisning och guidning över vilka parametrar som kan ändras och hur en uppdatering av modellen ska ske steg för steg. Vidare skulle modellen vinna mycket på att det införs en möjlighet till en känslighetsanalys, ett kalkylblad, eller ett avsnitt i modelldokumentationen som beskriver vilken inverkan de 10-15 känsligaste parametrarna har på utfallet.

En uppenbar fråga är hur PTS har kvalitetssäkrat modellen. Har ett antal olika scenarios simulerats och resultaten (utfallen) analyserats i detalj, eller har det skett på något annat sätt?

Com Hem har ingen anledning att tvivla på att de data som införts i ACCESS-databasen håller hög kvalitet, men skulle ändå vilja veta hur PTS har säkrat att inga grundläggande fel insmugit sig i den. ACCESS-databasen är alltför omfattande för att kunna gås igenom och/eller kommenteras i denna remiss.

6 Specifika modellfrågor

6.1 Rätt modellversion

Det finns vissa indikationer på att modellen länkar till icke-officiella versioner av modellen. Det gäller bland annat modellversion 0828 (kopiering från access till core) och ACTBYMONTH0208 vid öppnande av core-modellen.

6.2 Icke replikerbara tillgångar

Återanvändning av befintlig kanalisation i Accessnätet

I den gamla modellen är c:a 20 % av accessnätet stolpar och luftledning¹. Det finns ingen anledning till varför inte hela den kanalisationen ska återanvändas. Telia byter ut många tusen stolpar årligen, vilket borgar för att dessa kommer att finnas under lång tid (40-50 år)². Därutöver säger Telia själva att de använder befintliga rör i så stor utsträckning som möjligt.³ Det finns anledning att anta att 15 % i vart fall inte är en överskattning av återanvända kabeldiken och kanalisation (ducts och kabelbrunnar) utöver de 20 % som återanvänds på grund av befintliga stolpar.

Därför menar Com Hem att:

- 35 % Av alla grävkostnader ska återanvändas.
- 20 % av totala sträckningen (som Com Hem förstår det är totala sträckningen c:a 112.550 km) ska vara stolpar á 300 kr/m, som då ska ersätta i första hand cykelväg. Här ska alltså grävkostnader i cykelväg först ersättas med kostnad för stolpar. Återanvändningsgraden ska vara 100 % och restvärdet 20 % av LRIC för stolpar.
- De återstående 15 % ska vara befintlig trench, som i första hand torde beröra tätortsbebyggelse (mest asfaltgrävning) och restvärdet 20 % av LRIC för denna typ av kabeldiken
- Därmed är 65 % nyanlagt.
- Snittvärde på restvärde på återanvända tillgångar 20 %.
- Det ger inte en genomsnittlig värdering på 72 % av LRIC (20% * 20 % +65% + 20% * 15%). Den genomsnittliga värderingen måste viktas mot vilka av de olika dyra tillgångar som återanvänds.
- Det är inte så att 28 % av alla återanvändbara tillgångar verkligen återanvänds. En faktor "reuse1" ska användas vad avser diken i asfalt, en annan faktor "reuse2" för diken i cykelväg, etc.
- I modellen reduceras inte heller värdet på kanalisation (duct) och kabelbrunnar (manholes), som ju också är återanvända tillgångar. Detta ska göras till minst 15 %, med ett restvärde på 20 % av LRIC.

För att få fram andelen återanvändbara tillgångar bör PTS begära in uppgifter från Telia om i vilken utsträckning befintliga kabeldiken, kanalisation, kabelbrunnar och ledningsstolpar återanvänts vid fiberutbyggnad.

6.3 Förläggningmetoder

Com Hem anser att microtrenching i asfalt bör användas i modellen. Det är en metod som i tilltagande grad används och som innebär stora besparingar jämfört med nuvarande grävda kabeldiken i asfalterad gatumiljö.

6.4 Underhåll av den regulatoriska tillgångsbasen (RAB)

Enligt kommissionens rekommendation 2013/446/EU om Icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder ska den regulatoriska tillgångsbasen (RAB) underhållas och uppdateras (rullas fram) på årlig basis. Com Hem anser att PTS ska tillse att en sådan funktion inkluderas i modellen.

¹ Användning av stolpar ges från förra modellen HY ACCESS/I_Dropwire_Poles tabell 2, alternativt tabell 1.

² Se Byanätsforum ver. 2 uppdaterad 2015-05-20

³ Se https://www.skanova.se/Nyheter/Nyheter/2017/Hur_arbetar_Skanova_med_miljofragan.html och <https://www.skanova.se/Kommuner/Hur-vi-drar-fiber.html>

6.5 Andelen homes connected för HEO underskattad

PTS verkar underskatta HEO's marknadsandel av andel homes connected i tätort. Här finns stora villaområden med samma egenskaper som i glesbygd.

På landsbygd (Rural) är det nog riktigt att HEO's andel är nära 100 %, men i det som i modellen antas utgöra tätort (Urban) finns stora villaområden, som vad gäller parallellutbyggnad har samma egenskaper som landsbygd. En andel om 75 % av alla fastigheter i "tätort" (Urban) är mer rimlig mot den bakgrunden.

6.6 Väg-till-hus-kostnader bör beräknas

Väg-till-hus dras av och ingår inte i beräkningen av kostnaden för grossisttjänster, vilket är rätt. Dock kan det finnas anledning att summera upp dels hur många fastigheter som anslutits, dels hur stor den aggregerade kostnaden för väg-till-hus är, för att sedan ta hänsyn till den intäkt om i genomsnitt 16 000 kr exkl. moms (lågt räknat) per ansluten fastighet som operatören får. Denna intäkt, eller snarare överskottet från den kundfinansierade "väg-till-hus" ska då dras ifrån övriga investeringar, innan annual capex beräknas.

Det är inte uppenbart hur väg-till-hus beräknas och redovisas i modellen, vare sig till längd eller kostnad. Det finns vidare indikationer på att allokeringstabellen i Accessmodellen möjligen inte stämmer med avseende på just denna parameter. Trench_bicycle_vertical och trench_grass_vertical verkar inte vara allokerade till just Final Drop vertical, utan till infrastructures (vad det nu innebär). PTS uppmanas att undersöka detta närmare så att det blir rätt.

6.7 Unit costs

Det finns anledning att misstänka att modellen räknar kostnader som att varje enskild åtgärd tar hela kostnaden för en sådan åtgärd. En effektiv operatör agerar inte på det sättet. När en reparatör/installatör beger sig till en station tar man rimligen med sig ett antal olika ärenden, och utför dem medan man är på plats. Com Hem föreslår att dessa kostnader sänks med 45 %, motsvarande att man planerar så att man genomför tre moment (ärenden) vid samma besök.

6.8 Felfrekvenser fiber vs. Koppar (ev.)

Det är inte rimligt att kopparnät och fibernät har samma felfrekvens. Det förefaller inte heller logiskt att kopparnät är billigare att laga än fibernät. Det har i årtal påståtts att ett fibernät dels är mycket mer robust än ett kopparnät, och att det är mycket billigare att driva och underhålla.

6.9 Reglerade respektive oreglerade produkter (Consolidation/Dashboard)

Det är oklart vad denna switch gör, men avsikten verkar vara att allokera rätt grossistkostnader på rätt produkter. Men Com Hem är inte övertygade om att den fungerar på rätt sätt. Det är önskvärt att PTS noga kontrollerar att funktionen är den avsedda, och att detta dessutom dokumenteras i modellbeskrivningen.

Com Hem står till förfogande om PTS vill diskutera Com Hems kommentarer mer i detalj.

Dag som ovan

Gustaf Ehrner

